

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.92/2010/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. május 27. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A közúti baleset okozásának vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Szegedi Városi Bíróság 12.B.2990/2008/10. számú ítéletét és a Csongrád Megyei Bíróság 1.Bf.1097/2009/3. számú végzését hatályában fenntartja.

E végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Szegedi Városi Bíróság 2009. szeptember 7. napján kihirdetett 12.B.2990/2008/10. számú ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki közúti baleset okozásának vétségében (Btk. 187. § (1) és (2) bekezdés a) pontjának I. fordulata). Ezért őt 2 évre próbára bocsátotta és rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítéleti tényállás lényege szerint A terhelt a városban, a körúton, a körforgalom felől, a sugárút irányába vezette személygépkocsiját. Egy utasa volt. A száraz aszfaltfelületű úton a látási viszonyok kedvezőek voltak. A baleset helyszínén az út egyenes vonalvezetésű, az ellentétes irányok számára egy-egy, 3,5 méter széles forgalmi sáv áll rendelkezésre, amelyeket a gyalogos átkelőhelynél egymástól járdaszíget választ el. A gyalogos

átkelőhely a körúton a jobboldalról csatlakozó utcát követően keresztezi az úttestet.

A terhelt gépkocsijának közeledésekor a gyalogos átkelőhely mindkét oldalán, a járdán több személy tartózkodott. Jobbról a 82 éves a sértett, balról egy gyalogos várakozott a gyermekével. A forgalom nagy volt, a várakozó gyalogosok több gépkocsit "elengedtek". A folyamatos kocsisortól "leszakadva" érkezett az átkelőhelyhez gépkocsijával a terhelt, a körforgalomból kihaladva jobbra irányjelzést adott. A gyalogosok már e helyről is jól láthatóak voltak. A terhelt járművével a gyalogátkelőhelyhez kb. 35-38 km/órás sebességgel közeledett, s ezt csak az átkelőhelytől 12,6-13,4 méterre mérsékelte, vészfékezéssel akkor, amikor az időskorú a sértett lelépett a járdáról a kijelölt gyalogos átkelőhelyre a terhelt személygépkocsijának sebességéhez tartozó féktávolságon belül. A sértett úttesten a lelépéstől 1,5 métert tett meg, amikor őt a terhelt járművével 25-27 km/óra sebességgel elütötte.

A sértett a baleset során olyan törésben és zúzódásokban megnyilvánuló 8 napon túl gyógyuló sérülést szenvedett, amely a bal vállizület közepes fokú mozgás-beszűkülése miatt a balesettel okozati összefüggésben maradandó fogyatékkal gyógyult.

Az adott útszakaszon a megengedett legnagyobb sebesség 50 km/óra. A terhelt a balesetet vészfékezéssel akkor tudta volna elkerülni, ha a gyalogos lelépésekor 30-33 km/óra sebességnél nem halad gyorsabban. Lassító fékezéssel a baleset 21-23 km/óra sebesség mellett lett volna elkerülhető.

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a terhelt közlekedése során figyelmetlensége miatt a kijelölt gyalogos átkelőhelyet nem fokozott óvatossággal és mérsékelt sebességgel közelítette meg, ezért nem tudta megállással biztosítani az időskorú, az úttestre bármelyik pillanatban lelépő gyalogos áthaladását. A terhelt terhére a KRESZ 3. § (1) bekezdésében, a KRESZ 43. § (1), (2) bekezdés és a (4) bekezdés b) pontjában írt közlekedési szabályok megszegését róta.

A másodfokon eljáró Csongrád Megyei Bíróság a 2009. december 2. napján jogerős 1.Bf.1097/2009/3. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A cselekmény büntetőjogi értékelését pontosítva megállapította, hogy az általános balesetelhárítási kötelezettséget előíró KRESZ 3. § (1) bekezdés c) pontjának megsértése - a speciális közlekedésjogi előírások megszegése mellett - nem róható fel a terheltnek.

A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt meghatalmazott védője a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontjára alapított felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, amelyben sérelmezte a terhelt

bűnösségének megállapítását. A büntető anyagi jog szabályainak megsértésére hivatkozott. Indokai szerint az eljáró bíróságok bűnösségre vont következtetése téves, mert a sértett nem nézett ki idősekszerűnek, saját előadása szerint is gyorsan járt. Indítványában részletesen elemezte KRESZ 21. § (5), (7) és (8) bekezdésében írt és a gyalogosokra vonatkozó kötelezettségeket, érvei alátámasztására a BH.1998.7. számú eseti döntésre hivatkozott. Vélekedése szerint a korábban háttal álló gyalogos hirtelen lelépése a terhelt 35 km/óra - eltúlzottnak nem tekinthető - sebességéhez képest féktávolságon belül történt. A bíróság sem állapított meg a terhelt terhére észlelési, cselekvési késedelmet. Az indítványban kifejtettek szerint a baleset oka kizárólag a sértett felróható szabályszegő magatartása volt. A terhelt bűnössége a gondatlanság enyhébb (negligens) formájának hiányában nem állapítható meg.

Mindezekre figyelemmel a megtámadott határozatok megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség BF.479/2010. számú írásbeli nyilatkozatában a felülvizsgálati indítványnak a tényállás támadása körében az indítványt a törvényben kizártnak, egyebekben alaptalannak tartotta, és a sérelmezett határozat hatályban tartását indítványozta. Indokolása szerint az időskorú sértett úttestre lépése valóban a terhelt tényleges haladási sebességéhez tartozó féktávolságon belül történt, azonban az nem volt váratlan. A terhelt nem folyamatos kocsisorban haladt, hanem attól kissé leszakadva. Ezért - az úttest szélén átkelni szándékozó gyalogosok, közöttük a 82 éves sértett láttán - fokozott mértékben kellett számítani arra, hogy járművének odaérkezését megelőzően akár az idősekszerű sértett, akár a vele szemben várakozó gyermek hirtelen is megkezdhetik az átkelést az úttesten. A baleset biztonságos elkerüléséhez a terhelt részéről nem volt szükség jelentős mértékű sebesség csökkentésre, miként azt a baleset elkerülhetőségével összefüggő sebesség intervallumok mutatják. Így a terhelt KRESZ szabályszegő magatartása és a baleset eredménye között az okozati összefüggés fennáll.

A Be. 420. § (1) bekezdése alapján tartott nyilvános ülésen a jelen lévő felek az előzőekben részletezettekkel azonos tartalommal szólaltak fel.

A Legfelsőbb Bíróság -, mivel a védői indítvány a terhelt bűnösségét érintő ítéleti rendelkezést anyagi jogsértés okából vitatta - a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra figyelemmel a jogerős ítélet érdemi felülvizsgálatát elvégezte. Megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvány - a terhelt bűnösségének kérdésében az ügyészi álláspontban is kifejtettek szerint - alaptalan.

A védő részben a tényállásban nem szereplő, részben azzal ellentétes körülményekre hivatkozva fejtette ki jogi álláspontját. Így tévesen hivatkozott arra, hogy a terhelt a folyamatos kocsisorban haladt, illetve, hogy a gyalogos-átkelőhelynél a sértett a közeledő gépkocsinak háttal állt.

A felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, a jogerős határozat által megállapított tényállás nem támadható (Be. 423. § (1) bekezdés). Ebből következően a Legfelsőbb Bíróság a védő felülvizsgálati érveit kizárólag az ítéletben tényként rögzített körülményeinek tükrében megállapítható közlekedési szabályszegések elemzésével vizsgálhatta. A védő által hivatkozott BH.1995.7. számú jogeset - amely az irányadó tényállástól eltérő tényeken alapuló jogi okfejtést rögzít - nem bír relevanciával.

A baleset közlekedésjogi megítélésében a terhelt jogi kötelezettségeit a KRESZ 43. § (1) és (2), valamint a (4) bekezdés b) pontjában foglalt, míg a sértett gyalogos oldaláról a KRESZ 21. § (6) és (7) bekezdésében foglalt előírások határozzák meg.

Az ítéleti tényállás szerint a terhelt az előtte haladó folyamatos kocsisortól leszakadva, kb. 35 km/óra sebességgel közelített a forgalomirányító jelzőlámpával nem biztosított kijelölt gyalogos átkelőhely felé. Az út mentén álló gyalogos csoport az átkelés lehetőségét várta. Köztük volt a 82 éves sértett, a szemben lévő járdán pedig felnőtt személy társaságában egy gyermek is. A KRESZ hivatkozott rendelkezése szerint azt a helyet, ahol a gyalogosnak elsőbbsége van, járművel csak fokozott óvatossággal és mérsékelt sebességgel szabad megközelíteni úgy, hogy a vezető elsőbbségadási kötelezettségének - a szükséghez képest megállással is - eleget tudjon tenni. A sebességet úgy kell megválasztani, hogy e kötelezettsége teljesítése tekintetében a gyalogosokat a jármű sebessége ne tévessze meg (KRESZ 43. § (1) és (2) bekezdés). A vezetőnek fokozottan ügyelnie kell az úttesten egyedül vagy csoportosan haladó (áthaladó) gyermekek, illetőleg koruk, testi fogyatékoságuk vagy más ok miatt saját biztonságukra ügyelni felismerhetően nem képes személyek biztonságának megóvására [(4) bekezdés b) pont].

Másfelől a gyalogos az úttestre akkor léphet, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről. Az úttestre váratlanul nem léphet és köteles az úttesten késedelem nélkül átmenni. A kijelölt gyalogos átkelőhelyen a gyalogosnak elsőbbsége van (21. § (6) és (7) bekezdés).

A Legfelsőbb Bíróság korábban már több határozatában elemezte a hasonló balesetekhez vezető okok szempontjából az idézett közlekedésjogi előírásokat. A járművezető elsőbbségadási

kötelezettsége szempontjából önmagában a kocsisorban haladásnak nincs önálló jogi relevanciája. Ez a közlekedési szituáció gyakorlatilag csupán annyiban bír jelentőséggel, hogy a folyamatos kocsisorban haladó jármű vezetőjének általában célszerű felvenni a kocsisor tempóját, mert lassú haladással, hirtelen fékezéssel vagy gyorsítással veszélyhelyzetet idézhet elő. A kocsisorban haladók azonban e közlekedési szituációtól függetlenül külön-külön kötelesek a közlekedési szabályokat betartani, ekként az elsőbbségi szabályoknak eleget tenni. Az adott forgalmi viszonyok konkrét elemzése nélkül nem adható olyan számszerű adat a járművek sebességére, amely minden esetben megfelelne a fokozott óvatosság és a mérsékelt sebesség követelményének. Lehet, hogy a megengedett legnagyobb sebességgel történő haladásnak sincs kihatása a bekövetkezett balesetre (BH.1999.350.), vagy a folyamatos kocsisorban haladás esetén a gyalogos átkelőhely 36-37 km/óra sebességgel való megközelítése is megfelelhet a fokozott óvatosság követelményének (BH.1998.7.).

A terhelt balesetért való felelősségét az alapozza meg, hogy figyelmetlensége miatt - már a sértett gyalogos lelépése előtt a gyalogos átkelőhely felé közeledve, - az út szélén várakozó gyalogosokat, köztük az idős és gyermekkorú személyt látva - sebességét oly mértékben nem mérsékelte, hogy lassító fékezéssel megállhatott volna. Sebessége a baleset konkrét körülményeihez képest - és nem általában véve - volt eltúlzott. A közlekedésjogi előírásoknak akkor tett volna eleget, ha a gyalogos átkelőhelyet megközelítve az esetleg szükségessé váló megállás lehetőségét biztosítva lassítja le. Természetesen más tempót kíván a gyalogos átkelőhely megközelítése akkor, ha az átkelésre az út szélén állva senki sem várakozik, mást, ha pl. egy kocsisor elhaladását várva már hosszabb ideje várakozó, nagyobb csoport, - esetleg idősebb emberek vagy gyermekek is - át akarnak kelni az úton. A kijelölt gyalogátkelőhely megközelítésekor alkalmazott sebességet ilyen esetben az a közlekedésjogi kötelezettség határozza meg, amely szerint a gépjárművezetőnek a gyalogátkelőhelyen a gyalogos elsőbbségét szükség szerint megállással is biztosítani kell. A gépjárművezetőnek ezért adott esetben tehát az esetleges megállásra felkészülve kell megközelítenie a gyalogos átkelőhelyet. A tényállásból kitűnően a terhelt a szükséges lassítás elmulasztásakor a lehetséges következményeit azért nem látta előre, mert a tőle elvárható figyelmet, körületekintést elmulasztotta (Btk. 14. § 2. fordulat). Gondatlan magatartásával a már idézett közlekedésjogi előírásokat megszegte, magatartásával a sértett maradandó testi fogyatékoságának előidézése okozati összefüggésben állt.

A terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására ekként a büntető anyagi jog szabályainak megsértése nélkül került sor, ezért

a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályukban fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést lehetőségét a Be. 3. § (4) bekezdése kizárja, felülvizsgálatnak a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján nincs helye. Az esetleges újabb felülvizsgálati indítvány benyújtásával kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul.

Budapest, 2010. május 27.

*Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Csere Katalin s.k.
előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül:

*bírószági ügyintéző
Kné*